

The planimetry has to refer always to the whole area or to such parts of it, the extent of which can be controlled easily; deviations -- between the limites allowed -- are to be distributed -- corresponding with the cataster dates -- upon the whole area.

The planimetry is most suitable when carried out on the cataster map and by the coordinate procedure, because this method is of a greater precision; smaller parts of the area can be calculated by a planimeter or by the triangle method.

A volt úrbéres közös birtokok újabb fásításának támogatása az 1935:IV. t.-c. által

Irta: Braxatoris Zoltán m. kir. főerdőmérnök.

A volt úrbéres közös erdő- és legelőbirtok juttatásuk alkalmával épen olyan szabadrendelkezésű birtokok lettek, mint a nemesi birtokok. Ezt kimondja mindegyik úrbéri egyezség és megerősíti az 1848. évi birtokviszonyok rendezésével kapcsolatosan kiadott 1871:LIII. t.-c. 83. §-a, ennek dacára az ugyanezen t. c. 32. §-a megköti a szabad rendelkezést, amennyiben kimondja, hogy a volt úrbéresek közös erdejében a gazdálkodás a fennálló és kibocsátandó szabályok szerint a közigazgatási hatóság felügyelete alatt gyakorlandó; a legelőre nézve ellenben ugyanezen t.-c. kiterjeszti a szabad rendelkezés jogát, mert a 42. §. megengedi, hogy a legelő a volt úrbéres többi birtokával egyesítve hasítassék ki, továbbá a telkesek legelője a zsellérek legelőjétől elkülönítessek, sőt a zsellérek legelőjüket maguk között fel is oszthatják. Csak a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről hozott 1894:XII. t.-c. 12. §-a korlátozza először a szabad rendelkezést, amennyiben a közös legelők felosztását a földművelésügyi miniszter engedélyétől teszi függővé, aki a járási főszolgabíró és a mezőgazdasági bizottság kedvező véleménye után intézkedik. Tehát a volt úrbéresek a közös erdőt 1871-ig, a legelőt 1894-ig szabadon — és 1913:X. t.-c. 83. és 85. §-a szerint 1912. nov. 29-ig pedig a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával — feloszthatták és a tulajdonjogot a telekkönyv-

ben a közösség megszüntetésével egyéni betétjükbe átjegyezhetővé váltak.

Igen sok esetben azonban úgy az erdőben, mint a legelőn eszközölt felosztást a telekkönyvben a mai napig nem tüntették fel, illetőleg a birtokot egészben vagy részben csak a használatok élvezete szempontjából osztották fel. A felosztást csak a kataszterben vezették keresztül, de a tulajdonjog a közösségé maradt, az egyénileg használt birtokrész után egyénileg fizették az adót is, azonban a telekkönyvi tulajdonos, mint a birtokosok összessége a birtok kezelésére semmilyen befolyást sem gyakorolt, még kevésbé a birtokosság felügyeleti hatósága. Ilyen esetekre való figyelemmel az 1879:XXXI. t.-c. 17. §-a előírta, hogy a volt úrbéres tulajdonába átment erdők addig, míg közösen használatnak, gazdasági rendszeres üzemterv szerint kezelendők és az 1898:XIX. t.-c. 1. §-a kimondta, hogy a volt úrbéres közösen kezelt erdőilletőségű erdők feltétlenül, a legelőilletőségű erdők pedig feltétlenül, ha talajuk az 1879:XXXI. t.-c. 2., vagy 4. § hatálya alá esnek, állami kezelésbe adandók át, vagyis az egyénileg használt közös birtokrészek kiestek mindkét törvény hatálya alól. Csak az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935:IV. t.-c. 166. §-a mondja ki, hogy az erdőbirtokossági társulat tagjait csupán a törvényben szabályozott közös használat és ezzel járó jogok illetik, tehát eltörölte a közös erdőbirtokon az egyéni gazdálkodás lehetőségét. Ez a rendelkezés azonban nem érinti az 1913:X. t.-c. hatálya alá eső vagyont, mert annak 4. §-a értelmében a tulajdonostársak kötelesek társulattá alakulni akkor is, ha a birtok nincs közös használatban és a közös használat jogát a 69. §. értelmében a társulat ellenzése ellenére is érvényre lehet juttatni. Tehát az egyéni gazdálkodás lehetősége jogilag a közös legelőn már 1913. évben beletett szüntette. Az 1913:X. t.-c. 49. §-a az államerdészeti kezelés alatt nem álló faállományok kihasználási jogát a legeltetési társulat közgyűlésének a hatáskörébe utalta, de a 8. §. alapján a kihasználás foganatosítását 33,000/1931. F. M. rendelettel feltételekhez kötötte.

A volt úrbéres közös erdő és legelő birtokok már keletkezésük alkalmával sem voltak állandó mezőgazdasági mű-

velésre alkalmasak, azokból az egyéni használatra kijelölt részek mai napig termőerejükben annyira megfogyatkoztak, hogy haszonélvezőjük közül sokan részüket befásították, azonban szűkös gazdasági viszonyaik miatt nem bírják a fák kifejlődését bevárni, hanem idő előtt kihasználják, amivel a talaj termőerejét továbbra is zsarolják és ténykedésük sérti a közérdeket, mert a legszebben fejlődő faegyedeket pusztítják el. Eljárásuk jogosságát azzal indokolják, hogy ők a közös birtok egyénileg használt részét, több mint 32. év óta tartó háborítatlan használattal elbirtokolták s a fa kihasználása őket bármikor megilleti, mert ők ültették, vagyis a faállományt egyéni gazdasági fásításnak igyekeznek feltüntetni. Az előbbi érveléssel szemben fennáll a Curia 4937/1903. számú határozata (Kolozsváry Bálint magyar magánjog III. átdolgozott kiadása 398. oldal), mely kimondja, hogy ki van zárva az elbirtoklás azok között, akik közös gazdálkodást folytatnak, már pedig a volt úrbéresek közös gazdálkodás céljából kaptak erdőt és legelőt s az egyéni használat ma már nem törvényes állapot; az utóbbi érvelésre pedig a jogi álláspont az, hogy a fa kihasználási joga azt illeti meg, kinek javára van a tulajdonjog a telekkönyvben feljegyezve, arra az ingatlanra vonatkozólag, amelyen a fa áll, ezért a *társulatnak, mint telekkönyvi tulajdonosnak joga és kötelessége az egyéni használat tilalmazása.*

Az előadottakból kitűnik, hogy a volt úrbéres erdő- és legelőbirtok akár egészben, akár részben egyéni gazdálkodás folytán el lett vonva az erdő- és legelőgazdálkodás elől és huzamosabb mezőgazdasági művelés után azon akáresak részlegesen is *erdőjellegű fásítások* (1935:IV. t.-c. 1. §. 2. és 2. §. d.) történtek; a vármegye közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága által az államerdészeti felügyelet és ellenőrzés (1935:IV. t.-c. 204. §.) kiterjesztendő a faállományok okszerű és közös használatára. A felügyelet és ellenőrzés szakszerű ellátása (1935:IV. t.-c. 60. §.) foganatosítva lesz a birtok származása szerint az erdőbirtokossági vagy a legeltető társulat szabályzatával. A legeltető társulat szabályzata ily esetben erdőrendtartással lesz kiegészítve, (1935:IV. t.-c. 146. §.) viszont, ha az erdőbirtok egy része legeltetési cé-

lokat szolgál az erdőbirtokossági társulat köteles legelőrendtartást alkotni, de ha az úrbéri erdőilletőség és legelőilletőség egymástól elkülönítve nincsen, az egész birtok az 1935:IV. t.-c. hatálya alá esik (3. §.) s az erdőbirtokossági társulat kötelékébe tartozik.

Ha pedig a volt úrbéres erdő-, vagy legelőilletőségű, tulajdonjogilag közös birtok az egyéni mezőgazdasági művelés miatt termőerejében leromlott és a *fásítást önként nem eszközlik*, azonban a fásítás közgazdasági szempontból kívánatos, de a termőképesség leromlása még nem annyira jelentékeny, hogy közérdekből kelljen erdőt telepíteni és eddig sem az erdőbirtokossági, sem a legeltetési társulat erdő-, illetve legelő hiánya miatt megalakítható nem volt; az esedékes tagosítási eljárás alkalmával a vármegyei gazdasági felügyelőségnek, illetve a m. kir. erdőfelügyelőségnek kellene a 34,700/1935. I. M. számú rendelet 12. §-a értelmében a határbejárást követő szóbeli tárgyaláson a bizottság figyelmét felhívni a birtoknak juttatási céljával szemben folytatott használatára. A tagosítást tárgyaló bizottság, majd a célnak és szükségnek megfelelő véleményeket jegyzőkönyvbe véve, a 14. §. alapján a jegyzőkönyvet bemutatja a földművelésügyi miniszternek, aki az állandó gazdasági szakbizottság véleménye és javaslata alapján (18. §.) határozatot hoz, hogy a közös használat érvényesítése végett az erdőbirtokossági, vagy a legeltető társulat hatálya alá tartozzék a közös birtok.

Unterstützung der Neuaufforstungen auf den ehemaligen Urbarial-Besitzungen durch den G. A. IV. 1935. Von Z. Braxatoris.

Den ehemaligen Leibeigenen stand das Recht zu, über ihre gemeinsamen Besitzungen frei zu verfügen. Den Waldbesitz konnten sie bis 1871, die gemeinsame Weide bis 1894 bzw. bis 1913 untereinander aufteilen.

In vielen Fällen wurde diese Aufteilung nur bezüglich der landwirtschaftlichen Nutzung durchgeführt, nicht aber auch in das Grundbuch eingetragen. Wo dann mit der Zeit die Beschaffenheit des Bodens geringer wurde, kehrte die Genossenschaft zur Forstwirtschaft zurück.

Solche Aufforstungen unterstützt auch das neue Forstgesetz mit der Beschränkung jedoch, dass sich die Besitzer in Wald-

genossenschaften zu vereinigen, oder die Wirtschaftsführung statutengemäss zu regeln haben.

*

Appui donné par la loi IV de 1935 au reboisement des propriétés des anciens corvéables, par Z. Braxatoris.

Les anciens corvéables avaient le droit de disposer librement de leurs biens communs. Ils étaient libres jusqu'en 1871 de partager entre eux les forêts qu'ils possédaient et jusqu'en 1894 respectivement jusqu'en 1913 de partager les pâturages communs.

Dans un grand nombre de cas, le partage a été effectué au point de vue de l'exploitation agricole, mais non inscrit au livre foncier. Lorsque plus tard la qualité du sol baissait, la communauté revenait à l'exploitation forestière.

La nouvelle loi favorise ces reboisements sous réserve que les propriétaires se réunissent en syndicats forestiers et qu'ils assurent à leurs forêts une gestion conforme aux statuts.

*

The afforestations on the properties of the former serfs supported by the Law IV. of 1935. By Z. Braxatoris.

The former serfs have been empowered in the disposing of their common possessions, they were allowed to share their woodland till 1871 and the common meadow till 1894 resp. 1913.

In many cases this distribution was carried out only in respect of the agricultural utilisation, but it was not introduced in the cataster, and when the condition of the soil became worse, the owners returned to the forestry.

Such afforestations are supported by the new forest law, but with the restriction, that the owners are obliged to be joined together by forest associations or to manage their forestry according to regulations.
